

Viața lui Julien Templierul
(fantezie medievală)

Ediție îngrijită și postfață de Livia IACOB

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

Partea I

Motto:

*„Inima mea e în stare să îmbrace toate formele.
Este o pășune pentru gazele și o mănăstire
pentru călugării creștini.”*

(Jâljal-al Dîn Rúmî)

(...Indescifrabil) ...Trebuie să vă spun că numele meu, cel pe care l-am primit (fără voia mea) la botez, în ziua de 24 mai, Anno Domini 1200, în biserica Sfântul Ioan Botezătorul din satul nostru Château-le-Mont, din Languedoc, nu departe de Carcassonne, sat care, după ce voi povesti viața mea, va deveni cunoscut, dacă nu chiar loc de pelerinaj pentru amatorii de întâmplări extraordinare, este Julien.

Mama (Marion) a ținut să primesc acest nume de sfânt (preotul se cam codea, nu știu de ce), Sfântul Julien fiind preferatul ei între alți sfinți cunoscuți în părțile noastre nu pentru că ar fi știut exact ce minuni a făcut acest Julien, ci pentru motivul că de ziua lui, în august, ea gătea carne de cerb cu multe legume în ulei, mâncare foarte gustoasă, ce îndeamnă la lăcomie și poate provoca și o venire pe lume a unui prunc, așa cum a fost cazul meu. Această mâncare trebuia să ne aducă aminte de viața Sfântului Julien cel primitiv de oaspeți, care fusese blestemat de un cerb, deoarece, tânăr vânător

fiind, ar fi ucis o turmă de cerbi, în care era și copilul lui, drept pentru care cerbul-tată îl blestemase să-șiucidă părinții fără să-i cunoască, și el, sfântul, se căise peste măsură și așa a devenit sfânt. Mai târziu, pe când locuiam în turnul de la Castelul Pelerinilor din apropiere de Ierusalim, în sudul Haifei, și citeam cărți și documente, am aflat că numele de Julien l-au purtat și împărați; ba chiar că unul dintre acești mari și puternici oameni ar fi părăsit sfânta noastră credință creștină, întorcându-se la cea a evreilor și că, în cinstea acestui Apostat, mulți evrei din Spania, Provenza și Languedoc purtau numele de Julien. (Poate de aceea se codea și preotul nostru la botez!?) Numele de familie este Sorrâl, un nume banal în părțile noastre și care înseamnă „ștevie”, întrucât pe la noi se cultivă din moși-strămoși ștevia, din care se face o fiertură acrișoară, mai ales în zilele de post, dar nu numai. Bunicul meu dinspre tată se numea Trencavell (cel care taie bine), după numele celebrilor conți de Trencavell, care stăpâneau orașe foarte importante, cum erau Carcassonne, Albi sau Béziers, deoarece bunicul și străbunicul fuseseră șerbi pe moșiile lor și așa era obiceiul să se dea unor copii de șerbi numele stăpânilor, chiar dacă nu erau bastarzii lor. Dar se vede că porecla de „ștevie” s-a lipit așa de bine de bietul meu bunic, că tatălui meu i s-a spus Gérôme al lui Sorrâl și așa a rămas. Julien Sorrâl, apoi Julien Sorel, cu un singur „r”, adică eu nu mai sunt Julien Ștevie ci Julien Sorel, care vine de la „soare” (*sol*, în latină), nume purtat de foarte mulți „vecini” evrei din Provenza, Languedoc, Spania: Sorel, Sorin, Sorela.

Așadar, Gérôme Sorrâl, tatăl meu, se întorsese din Țara Sfântă, unde plecase cu mulți ani în urmă însoțind o armată de cruciați din Languedoc, apoi ajunsese acolo slujitor de cavalier templier, un flamand

ciudat căruia îi plăcea să trăiască printre păgâni (și acolo a și murit după ce se însurase cu o evreică și devenise un fel de traficant de sclave, pe care le aducea cu o corabie în Palestina, Siria și Anatolia, din Spania, Aquitania, Scoția sau Ungaria). Nu venise, după zece ani de slujbaș, cu mâna goală, tata. Templierii erau generoși cu oamenii lor. Tata primise o mică moșie, un luciu de apă, ceva bani (avea și economiile lui) și o căsuță de piatră cu anexe gospodărești, căci așa era la templieri, după faptă și răsplată. Mai adunase tata și unele lucruri de valoare, cum ar fi o relicvă din coșciugul Mântuitorului, și era foarte bucuros că luase parte (adică îngrijise calul și armele stăpânului) la unele lupte împotriva păgânilor, mai ales împotriva turcilor, la Antiohia Siriei, Alep, Dorileo și Edessa. La Ierusalim, ce-i drept, nu ajunsese. Așadar Gérôme se întorsese în satul lui după vreo doi ani de peregrinări prin lume (că nu voise în niciun chip să plătească un loc pe vreo corabie care făcea drumul Jaffa-Genova, dus-întors).

Ajuns acasă, tatăl meu s-a hotărât să se însoare, să se așeze la casa lui, și a pornit să caute o fată pe gustul lui, care să-i facă mai mulți copii, care să poarte mai departe sămânța Trencavellilor și Sorrărilor, să facă mâncare, să spele și să-l ferească noaptea în patul conjugal. Cel puțin așa spera el, de aceea voia ca nevasta lui să fie, cum s-ar zice, o fată simplă din popor, nu vreo închipuită crescută la mănăstire sau la curtea vreunui baronet, ca slujnică, se-nțelege, învățată cu lumea bună și prefăcătoriile ei.

Într-o zi, povestea tata, în timp ce hoinărea fără țință, ca mai toți cruciații care, când se lăsau la vatră nu-și mai găseau locul printre oamenii, obiceiurile, credința din țara natală, pe care „acolo o doriseră din toată inima, dar când se întorceau se simțeau străini acasă”, așadar,

Într-o zi, lângă o fântână, la umbra unui paltin, a întâlnit o fată frumoșică, voinicuță, cu ochii verzi, jucăuși, cu părul blond-arămiu, împletit în două cozi groase precum frânghia de la corăbii și mai ales doi sâni „ca două columbe”, cum zice poetul-rege Solomon, și a început să-i îndruge verzi și uscate, după moda cavalerilor rătăcitori, tot mai mulți și mai dornici de căpătuială. La care fata, plictisită și știind prea bine ce voia el, de fapt, de la mama ei (care o învățase de toate, dar mai ales cum să se ferească de acei aventurieri care, după ce obțin ce vor, se fac nevăzuți, iar părinții trebuiau să le crească plozii până găseau vreun holtei bătrân sau vreun văduvoi să o ia de nevastă și să mai facă împreună niște copii pe care să-i împarți în copiii tăi, copiii mei, copiii noștri), și-a luat găștele și a plecat acasă. Când le-a povestit părinților întâmplarea, aceștia nu au fost prea încântați de purtarea cuviincioasă a fiicei lor, căci mai aveau vreo cinci fete nemăritate și ar fi vrut s-o vadă măcar pe ea căpătuită, că era cea mai frumoșică dintre ele. „Cavalerul” (că așa l-a numit ea) era un senior cu cal, deci un om avut, așa că putea fi un soț foarte bun pentru fata lor, chiar dacă era mai copt, abia avea mîntea luminată și știa ce vrea. Așa că, peste câteva zile, când a trecut iar tatăl meu pe la fântână ca să-și adape calul, chipurile, fata cu părul arămiu și ochii verzi era cu găștele ei acolo și, văzându-l, a lăsat-o mai moale cu ifosele virginale, iar el cu vorbele îmbârligate, învățate de la acei cântăreți ambulănți ce-și zic trubaduri, i-a spus lui Marion, mama mea, că-i frumoasă, blândă, plină de virtuți, mai ceva ca Sfânta Fecioară, apoi a prins-o de mijloc, a săltat-o în șa, a mai atins-o ca din greșală pe sâni ca „două columbe” și, din vorbă în vorbă, au ajuns într-o poieniță unde, cum zice cântecul, „s-au iubit puțin dar bine”, după care, la nouă luni fix, m-am născut eu și apoi s-au făcut și

nunța, și botezul și, cum am spus, mi-au pus numele de Julien, deși preotul de botez ar fi dorit să mă numesc Jean (ca Botezătorul), Jean Sorrâl, dar n-a fost să fie...

Tata era, cum am spus, mult mai mare decât mama (ea avea paisprezece ani, el treizeci și ceva), dar asta nu a făcut ca balanța de forțe a familiei să încline în favoarea lui, dimpotrivă, cum el scârțâia deja din toate încheieturile, pleca mereu de acasă (nimeni nu știa unde, de ce și când se întoarce, hoinărea prin diverse orașe din Languedoc și Provenza), ea a preluat frâiele gospodăriei și a devenit o adevărată stăpână a casei. Între timp, unul după altul, s-au născut patru frați și patru surioare, ritmic, băiat-fată, băiat-fată, după cum era tata mai în formă sau mai obosit când se bucura de mama, și soarta mea era pecetluită (când mă făceam băiat mare, se-nțelege), dar eu, când vedeam câtă treabă și câte necazuri aducea averea, nu voiam în niciun chip să beneficiaz de situația mea de *primogenito*, așa că mă gândeam cum să schimb rânduiala și să-i las fratelui meu următor moștenirea. De altfel și tata, Gérôme Sorrâl, slujbașul unui cavaler templier (al cărui nume nu l-am aflat), se gândea că nu ar fi rău ca și eu să-i urmez cariera, să lucrez la Cavalerii săraci ai lui Cristos, să plec departe și poate chiar să intru în ordinul acestor luptători pentru Cristos, mai ales că-și dădea seama că-i semănam leit, adică eram și eu un fluiere-vânt și pierde-vară și nicicum un viitor om așezat la casa lui. Că așa-i legea, ca fiul să-și depășească tatăl, ucenicul magistrul, soldatul sergentul, că lumea numai așa merge înainte, din depășire în depășire. Și apoi se mai schimbă și la templieri treaba, puteai să devii „cavaler al ordinului” fără să fii cavaler de neam, dacă te remarcai în hărnicie, abțință, credință și... sărăcie (de ochii lumii).

După câte îmi amintesc, am avut o copilărie minunată deoarece părinții erau oameni avuți și noi, copiii, nu eram doar niște guri de hrănit și viitori dușmani ai părinților în cazul că aceștia nu se mutau la cele veșnice și se încăpățâneau să trăiască și să țină frâiele familiei. Mă sculam târziu, nu râneam la animale, nu tocam iarbă la rațe, nu dădeam grăunțe la păsări, nu căram apă de la fântână, nu adunam spice de pe câmp, mă comportam deja ca un jupân și ai mei se obișnuiseră cu felul meu de leneș al familiei. Spre deosebire de alte case, noi, copiii, aveam ce mânca, nu eram doar niște guri de hrănit și atâta tot, cum mai spuneam, și pe deasupra puteam să râdem în voie, să ne hârjonim între noi, lucru interzis în casele „domnilor”, unde râsul era o manifestare animalică (eu nu văzusem animale râzând, dar mă rog), asemenea căscatului, părțâitului, râgâitului. Domnii, doamnele și copiii lor surâdeau pur și simplu, cât despre celelalte zgomote încercau să le oprească pe cât posibil.

Tata era un bun povestitor și, când era acasă, ne povestea cum a plecat el în Țara Sfântă după ce a ascultat, în orașul Carcassonne, unde se dusese la un iarmaroc de vite, un predicator cu numele Robert, venit din Franța (unii ziceau că de la mănăstirea Châteaux de lângă Paris, o mănăstire celebră pentru posturile, sărăcia și credința călugărilor ei), care striga, își smulgea părul (și așa foarte rar pentru că mai fusese smuls și în alte sate și orașe), îi dojenea pe gură-cască din piața orașului că nu se revoltă și nu pleacă în cruciade să salveze Mormântul Sfânt, unde păgânii își fac de cap în timp ce Mântuitorul vede și, la Judecata de Apoi, va ține cont de această nemernicie a creștinilor și puțini vor fi aceia care se vor mai putea salva de la chinurile iadului, chiar dacă plătesc indulgențe călugărilor. Predicatorul Robert

era urmat de o gloată de săraci și multe femei sărmame (unele chiar prostituate) și striga cât îl țineau bojecii că se apropie timpul și că oamenii care beau, mănâncă, fac copii în neștire ar fi bine să se trezească până nu va fi prea târziu. Blestemați, striga el, sunt și cei care se întorc din Țara Sfântă și devin hoți, cerșetori, proxeneți, bancheri sau pirăți, iar banii făcuți acolo nu-i dau Sfintei Biserici. De aceea iată că peste tot vezi numai foamete, inundații, molime, cutremure, regi morți, papi morți și câte și mai câte alte semne pe care, luați cu treburile lor meschine, oamenii nu le observă. Apoi, povestea tata, parohul bisericii din satul nostru, care era și el acolo, s-a rugat împreună cu câțiva preoți de la Biserica Sfânta Magdalena din Carcassonne, iar credincioșii și necredincioșii de acolo au început să cânte „Iubi-te-voi, Doamne” și să implore cerul să-i lumineze. Și, minune văzută de tata, deasupra capetelor, pe cerul albastru, a apărut un curcubeu mare care parcă-i îmbrățișa pe cei adunați în piața din fața Bisericii Sfânta Magdalena. Atunci Gérôme, tatăl meu, s-a hotărât să plece la războiul sfânt al creștinilor împotriva musulmanilor de orice fel, mai ales că-i ura de moarte și pe sarazinii din Spania și chiar de pe la noi, din Provenza și Languedoc. Că despre evrei nu mai spun, i-ar fi strâns pe toți la un loc și le-ar fi dat foc. Așa al dracului era Gérôme Sorrâl în tinerețe. Nu găsea de lucru, bunicii mei nu aveau pământ, trăiau din mila conților de Trencavell, pe moșia cărora erau șerbi, cum spuneam, și în general era din ce în ce mai rău, cetele de cavaleri rătăcitori omorau și prădau, hoții prădau și omorau. Noroc, până la urmă, că mai plecau în Țara Sfântă, la război, să mai prade și să mai dea foc și pe acolo. Unii se întorceau cu ceva bani și asta îl atrăgea și pe tata care, când a plecat, avea optsprezece ani. Și apoi se mai gândea și la Mântuitorul

care suferise pe cruce ca să-i mântuie pe oameni, bătăi cu biciul, batjocora iudeilor și romanilor care-i puseseră în mână o trestie în loc de sceptru (căci el le spusese că era Regele lor, în cer însă) și pe cap o coroană de spini. Și când povestea, tata lăcrima și suspina: „Doamne, cum de i-ai mai răbdat?” Mai ales că și în satele noastre, chiar și la noi în Château-le-Mont din districtul Carcassonne, erau mulți din neamul trădătorilor și chiar cârciumarul, la care tata avea mereu datorii (că deh, „bea ca un templier”, cum spun țărani): îi ura de moarte și pe el și pe arabul care vindea la o dugheană dulciuri felurite, care-i atrăgeau pe copii și pe femei mai ceva ca vocea imamului de la minaretul din satul vecin.

Odată, mai povestea tata, în ajunul Sfintelor Paști, bunicul meu l-a dus la un fel de teatru în fața bisericii Sfânta Maria Magdalena din Carcassonne, unde, pe o scenă, se juca o piesă cu patimile Mântuitorului. Acolo era multă lume adunată, târgoveți și țărani, cavaleri, baroneți, călugări, preoți, meseriași care lucrau la o catedrală din apropiere de vreo cincizeci de ani și nu o mai terminau că nu mai aveau bani, preoți, creștini adevărați dar și mauri și alte neamuri. Când apăreau Iuda Iscariot și iudeii cu barba lor roșie și pălăria cu cornet, cei de față se opreau din mâncat și băut și începeau să fluiere, să zbiere, să arunce cu pietre, resturi de mâncare, oale și ulcele în „dușmanii omenirii” care erau de față sau pe scenă. Iuda, Ana, Caiafa, preoții iudei cu ștergarele lor vârgate de gât abia au scăpat cu viață și s-au făcut nevăzuți. Când Isus era bătut de romani cu biciul, se auzea în public un vuiet de revoltă, milă, ură, teamă, dorință de răzbunare. „Vai, săracul, dar e nevinovat, hoo, nemernicilor, hoților, moarte romanilor, moarte trădătorilor, dumnezeii lor! Hooo! Hoooo!”

Cuprinsul vieții lui Julien

Partea I / 7

Cum a venit pe lume Julien și cum a copilărit până și-a luat lumea în cap

Cum a plecat pe furiș într-un mare pelerinaj și ce lucruri minunate a aflat în această călătorie

Cum a devenit Julien călugăr la o mănăstire a Sfântului Bernard și cum a început el să bănuiască de înțelegeri ascunse pe mai marii bisericii

Cum s-a îndrăgostit nebunește Julien de o contesă și cât de mult a suferit de boala iubirii

Cum a plecat Julien, cu un frate, la Paris și cum a prins gustul călătoriilor

Cum a început Julien o viață nouă, care nu i se potrivea deloc

Partea a II-a / 103

Cum a plecat Julien în lumea mare, împreună cu *routier*-ul Gilbert, pe care l-a întâlnit, se pare, întâmplător
Cum au fost găzduiți cei doi tovarăși de drum la câteva comanderii templiere, unde Julien a avut primele contacte cu viața cavalerilor săraci, apărători ai lui Cristos

Cum au plecat cei doi pe o corabie spre Orașul Sfânt,
ca să lupte alături de cruciați

Cum a început Julien viața în Castelul Pelerinilor și
pregătirea ca să devină templier. Ce a învățat el ca să
intre în Ordin

Cum a fost Julien investit templier și ce a urmat după
aceea

Cum s-a îndrăgostit Julien de frumoasa Estera și cum a
încălcat cu plăcere jurământul castității, lucru care n-a
rămas fără urmări neplăcute, drept pentru care Julien s-a
apucat să citească numeroase cronică despre Regatul
Ierusalimului și Cetatea Sfântă

Cum a părăsit Julien Castelul Pelerinilor și Țara Sfântă
și a plecat pe o corabie spre locurile natale, unde n-a
mai ajuns deoarece și-a dat obștescul sfârșit într-o
mănăstire oarecum creștină, nu înainte de a-și scrie
viața și un *Imn al sufletului...*

Postfață / 193